

Σπυριδής

Ενημερωτικό Σημείωμα για το Κυβερνητικό Συμβούλιο

ΘΕΜΑ: "Πορεία Κοινωνικοποίησης"

1. Η υλοποίηση της Κοινωνικοποίησης σε Οργανισμούς ή Επιχειρήσεις που είναι υπό την εποπτεία του Δημόσιου άρχισε πριν από ένα περίπου χρόνο με τον ορισμό των οργάνων στη ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΣΕ, μετά τη δημοσίευση των σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων, σε εκτέλεση του σχετικού νόμου - πλαισίου 1365/83 και του Ν. 1264/82.
2. Ήδη έχουν υπογραφεί τα Προεδρικά Διατάγματα για την κοινωνικοποίηση έξι νέων Οργανισμών, ΕΛΤΑ, ΕΥΔΑΠ, ΟΥΘ, ΟΑΘ, ΟΛΠ, ΟΛΘ, χωρίς σημαντικές μεταβολές στη κατανομή των αρμοδιοτήτων σε σύγκριση με τα προηγούμενα.
3. Σύμφωνα με τα Προεδρικά Διατάγματα ο κοινωνικός έλεγχος ασκείται από την ΑΣΚΕ που έχει όμως αποφασιστικό ρόλο "στο προγραμματισμό της επιχείρησης στον τομέα των επενδύσεων, της χρηματοδότησης, των τιμολογίων, των προμηθειών και του εργατικού δυναμικού στα πλαίσια του Προγράμματος Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης". Το Δ.Σ. αποφασίζει στα πλαίσια των γενικών στόχων και της γενικότερης πολιτικής θέματα που αφορούν τη διοίκηση και τη διαχείριση της περιουσίας του Οργανισμού ή της Επιχείρησης. Τέλος ο Γενικός Διευθυντής είναι το ανώτατο διοικητικό και εκτελεστικό όργανο.
4. Από τη μέχρι τώρα εμπειρία έχουν εμφανιστεί ορισμένα θέματα τριβής. Τα περισσότερα από αυτά θα πρέπει να αποδοθούν στο γεγονός ότι η ύπαρξη των νέων αυτών θεσμών στερείται φυσικά μακροχρόνιων και δοκιμασμένων σχέσεων επικοινωνίας και οριοθέτησης αρμοδιοτήτων, με αποτέλεσμα να παρουσιάζονται λειτουργικά προβλήματα αλλά και προβλήματα κατανομής ευθυνών.

5. Η διατύπωση των Π.Δ. δεν βοηθά επίσης στην αντιμετώπιση των προβλημάτων γιατί φαίνεται να δίνει αποφασιστικές αρμοδιότητες στην ΑΣΚΕ, όχι μόνο στο γενικότερο προγραμματισμό της επιχείρησης, αλλά και για πολύ συγκεκριμένες καθημερινές αποφάσεις που αφορούν τις τιμές, τις επενδύσεις, τη χρηματοδότηση του Οργανισμού ή της Επιχείρησης. Αν η πρόθεση της Πολιτείας είναι να αποφασίζει το Δ.Σ. για τα επιμέρους αυτά θέματα στα πλαίσια του μακροχρόνιου προγράμματος, τότε η υπάρχουσα διατύπωση δεν είναι σωστά διατυπωμένη, και πρέπει να βελτιωθεί. Αν η πρόθεση είναι τα θέματα αυτά να αποφασίζονται από την ΑΣΚΕ τότε δημιουργούνται ουσιαστικά προβλήματα δυσλειτουργίας γιατί η ΑΣΚΕ είναι ένα ιδιαίτερα δυσκίνητο όργανο (27 μέλη, 4 τακτικές συνεδριάσεις το χρόνο) και σχεδιάστηκε για άλλο σκοπό, δηλαδή την άσκηση κοινωνικού ελέγχου.
6. Αντίστοιχα θέματα τριβής, μικρότερης όμως έντασης, έχουν εμφανιστεί και στις σχέσεις μεταξύ Προέδρου του Δ.Σ. και Γενικού Διευθυντή, γιατί η διατύπωση ότι ο Πρόεδρος εκπροσωπεί τον Οργανισμό "δικαστικώς και εξωδίκως" αν ερμηνευθεί με ευρεία έννοια (όπως συνήθως γίνεται από τους νομικούς) καταργεί ουσιαστικά τις αρμοδιότητες του Γενικού Διευθυντή, αφαιρόντάς του το δικαίωμα όχι μόνο να κάνει διαπραγματεύσεις, αλλά να ορίζει αυτός τους υπηρεσιακούς παράγοντες που θα χειρίζονται τα θέματα του Οργανισμού με τους τρίτους. Και στο σημείο αυτό χρειάζεται βελτίωση. Το ΥΠΕΘΟ προχωρεί στη λύση να ταυτίζονται στο ίδιο πρόσωπο ο Πρόεδρος του Δ.Σ. και ο Γενικός Διευθυντής.
7. Υπάρχουν επίσης μικρότερες τριβές μεταξύ αρμοδιοτήτων του Δ.Σ. και του Γενικού Διευθυντή καθώς και σχετικά με το ρόλο και τις αρμοδιότητες του ΚΕΣ.
8. Η θέση του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας είναι ότι οι τριβές αυτές θα αμβλυνθούν καθώς θα προχωρεί η εφαρμογή του νέου αυτού θεσμού και θα κατανοεί το κάθε όργανο το ρόλο που καλείται να παίξει και τα όρια της ευθύνης του. Για το σκοπό αυτό η Γ.Γ. ΔΕΚΟ παρεμβαίνει με την έκδοση ερμηνευτικών εγκυκλίων.

Η πρόταση αυτή είναι αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι οι απόψεις των φορέων συγκλίνουν. Επίσης έχει το πλεονέκτημα ότι δεν μεταβάλλεται ένα θεσμικό καθεστώς αν δεν διερευνηθούν πλήρως τα όρια των δυνατοτήτων του. Αν όμως οι θέσεις των φορέων δεν συγκλίνουν, και μάλιστα αν η ερμηνεία που δίνουν στα Προεδρικά Διατάγματα διαφέρει σημαντικά από τις απόψεις των αρμόδιων Υπουργείων, τότε η ύπαρξη προβλημάτων στη διατύπωση των αρμοδιοτήτων μπορεί να δημιουργήσει έντονες αντιπαραθέσεις, που ίσως θα μπορούσαν να προβλεφθούν με διορθωτικές αποφάσεις.

9. Επειδή ο θεσμός της κοινωνικοποίησης βρίσκεται ακόμα στο πρώτο στάδιο της εφαρμογής του, ίσως θα είναι χρήσιμη και η πιο στενή παρακολούθηση και επικοινωνία από τα αρμόδια κατά περίπτωση Υπουργεία, έτσι ώστε να διαπιστώνονται έγκαιρα και να λύνονται λειτουργικές ανεπάρκειες ή αρρυθμίες, ή σημαντικότερα προβλήματα σε θέματα αρμοδιοτήτων.
10. Αλλά η συνεχής παρακολούθηση και εξέταση της πορείας της κοινωνικοποίησης απαιτεί την ύπαρξη κατάλληλης τεχνικής υποστήριξης που θα συγκεντρώνει τις αναγκαίες πληροφορίες, θα παρακολουθεί τα θέματα, θα επισημαίνει τα προβλήματα και θα προτείνει τις απαραίτητες βελτιώσεις. Το έργο αυτό θα μπορούσε να είναι ευθύνη μιας διϋπουργικής επιτροπής που θα συνεργάζεται με τη Γ.Γ. των ΔΕΚΟ.
11. Επειδή η πορεία της κοινωνικοποίησης είναι μια συνεχής διαδικασία μεγάλης πολιτικής σημασίας θα είναι ίσως χρήσιμο να αναλάβουν τα συναρμόδια Υπουργεία να ενημερώνουν το ΚΥΣΥΜ σε τακτά χρονικά διαστήματα προτείνοντας όταν και αν υπάρχει ανάγκη τις αναγκαίες βελτιώσεις και αλλαγές.